

การให้คุณให้โทษและการสร้างขวัญกำลังใจ

การดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

สาระสำคัญ

การสอบสวน คือ การรวมพยานหลักฐานเพื่อแสวงหาความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาเพื่อให้การพิจารณาดำเนินการทางวินัยเป็นไปด้วยความยุติธรรม โดยการสอบสวนทางวินัยใช้หลักการไต่สวนที่คณะกรรมการสอบสวนจะต้องแสวงหาความจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยตามข้อกล่าวหาหรือไม่ แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะไม่ได้กล่าวอ้างหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ แต่ถ้าเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิสูจน์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นเช่นไร ก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนที่จะต้องแสวงหาความจริงดังกล่าว โดยยึดหลักการฟังความสองฝ่าย ซึ่งต่างกับการสอบสวนในทางอาญาที่ใช้ระบบกล่าวหา ซึ่งมุ่งเน้นการสอบสวนพยานฝ่ายกล่าวหาว่าพยานหลักฐานที่ได้มาเพียงพอตามข้อหาที่จะส่งฟ้องคดีอาญาหรือไม่ โดยไม่ได้เน้นพยานของผู้ต้องหาหรือพยานอื่น

การสอบสวนทางวินัยมีอยู่ด้วยกัน ๒ กรณี ดังนี้

๑. กรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๒. กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙๒ กำหนดว่า “ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๑ ปรากฏว่ากรณีมีมูล ถ้าความผิดนั้นมิใช่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้กล่าวหาทราบพร้อมทั้งรับคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีโดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้” ต่อมาสำนักงาน ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ชัดเจนและรวดเร็วขึ้นโดยกำหนดไว้ในหมวด ๓ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงโดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใหม่ที่สำคัญ เช่น กำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการสอบสวนวิธีการสอบสวน การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการคัดค้านกรรมการสอบสวน เป็นต้น

ตามความในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๘ ของกฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้น ในการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ อาจดำเนินการได้ ๒ วิธี คือ

๑. การดำเนินการทางวินัยกรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และ
๒. การดำเนินการทางวินัยกรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ขั้นตอนและวิธีการสอบสวน

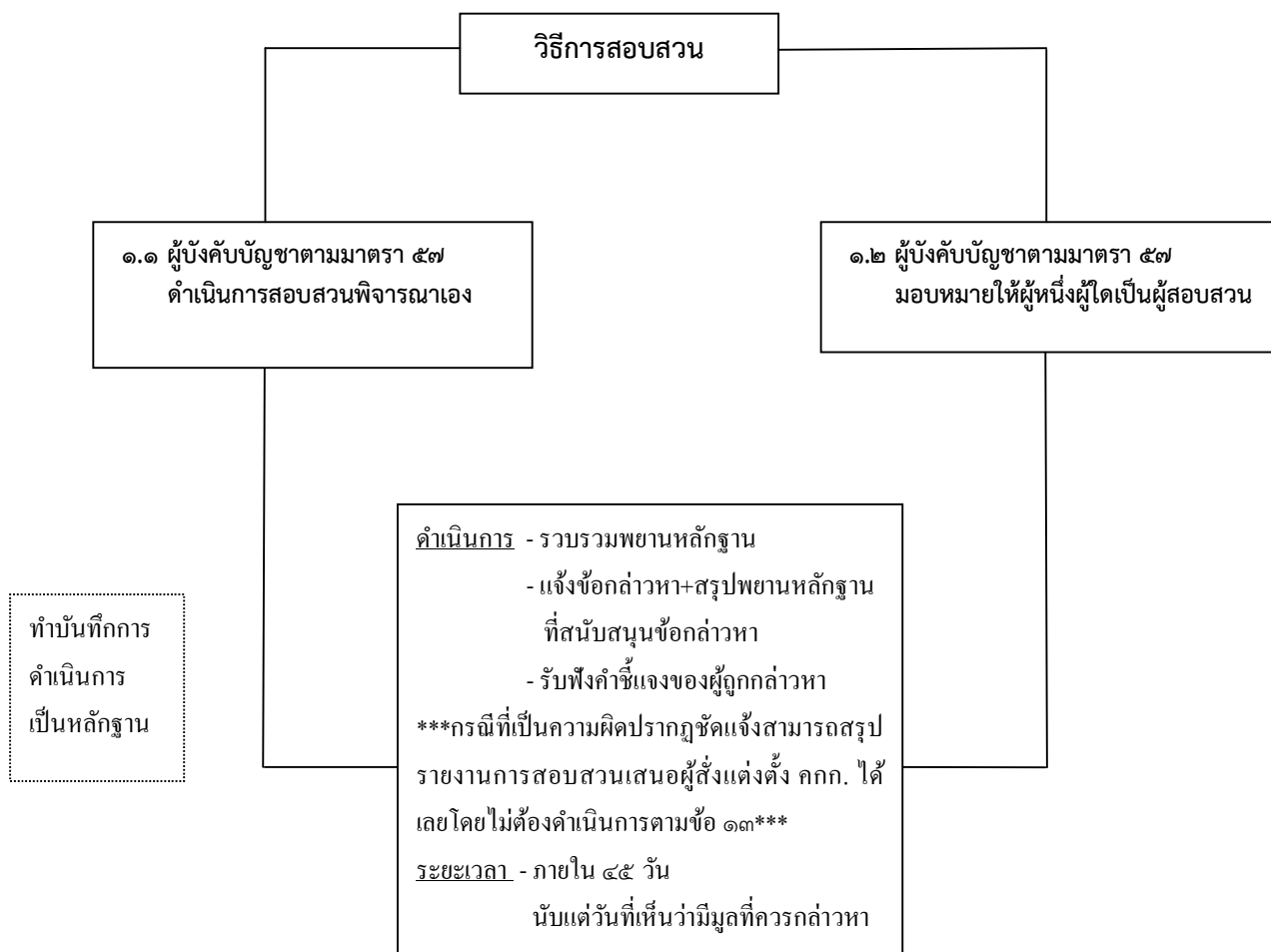
๑. การดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๑.๑ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะดำเนินการสอบสวนด้วยตัวเองหรือมอบหมายให้ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้สอบสวนทางวินัยเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาว่ากรณีเป็นความผิดวินัยหรือไม่ ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใดตามข้อ ๙ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

๑.๒ ระยะเวลาการสอบสวนต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ พิจารณาเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ทั้งนี้ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ถูกกล่าวหาทราบ รวมทั้งต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนดด้วย (ตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง)

หากผู้กล่าวหาไม่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา (ตามข้อ ๑๐ วรรคสอง)

สรุปกระบวนการดำเนินทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงโดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒. การดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒.๑ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการดังนี้

- (๑) ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ ข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐)
- (๒) แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ (ข้อ ๒๑ (๑))
- (๓) แจ้งและส่งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ประธานกรรมการและกรรมการสอบสวน (ข้อ ๒๑ (๒))

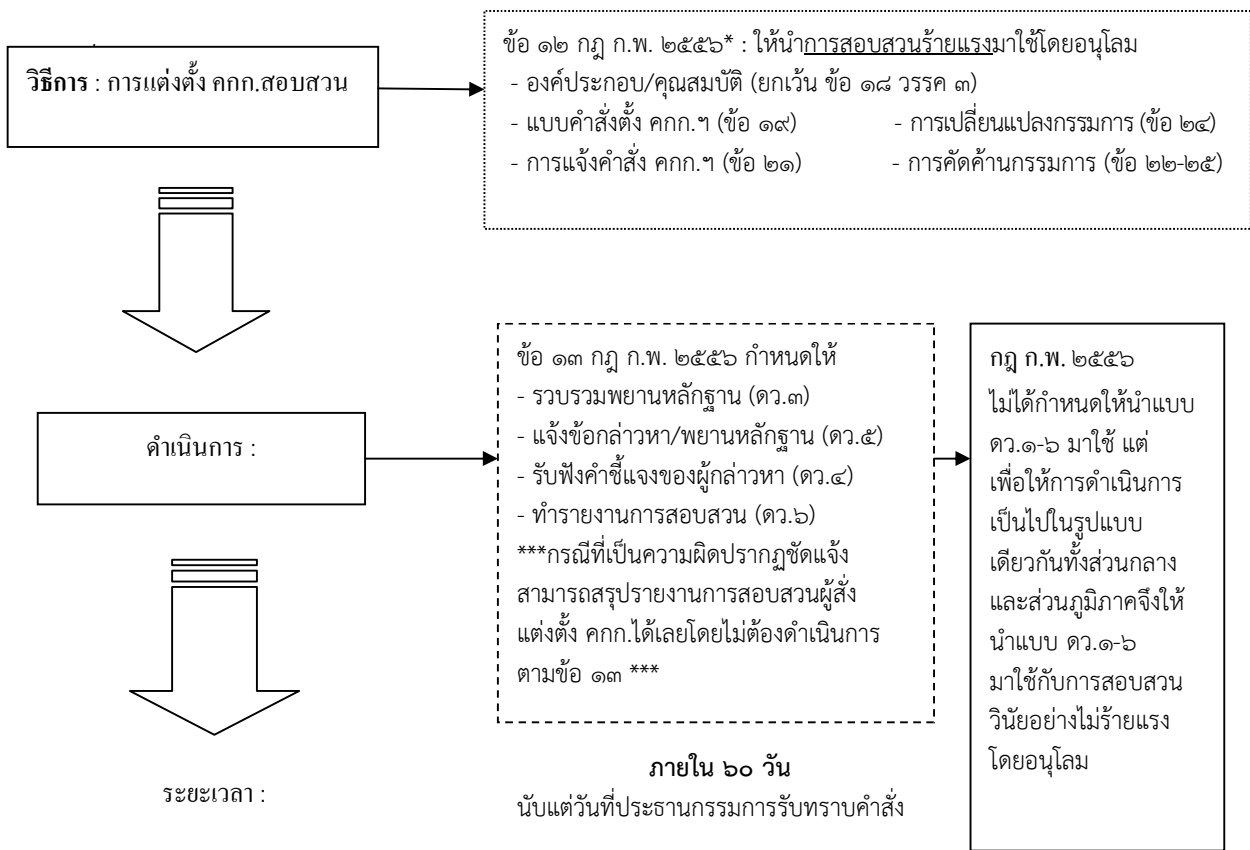
- (๔) ให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสคัดค้านกรรมการสอบสวน (ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕)

๒.๒ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการดังนี้

- (๑) คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ข้อ ๒๖)
- (๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ (ข้อ ๔๐)
- (๓) ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา (ข้อ ๔๑ ข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓)
- (๔) รวบรวมพยานหลักฐาน และประชุมพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน (ข้อ ๕๒)
- (๕) จัดทำรายงานการสอบสวนพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวนเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (ข้อ ๕๓)

* สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างกัน หรือต่างหรือต่างกระทรวงกัน ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกัน ก็ให้เป็นไปตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๑๖ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ (ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน) และข้อ ๑๗ (การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน) ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้

สรุปกระบวนการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง : โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

โดยปกติแล้วการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น จะต้องมีการสอบสวนโดยจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรือไม่ก็ได้ แต่มีข้อยกเว้นสามารถดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงโดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้หากมีกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๖๔ ของกฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ เกิดขึ้นกล่าวคือ จะต้องเป็นกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพและมีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือหรือมีหนังสือรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สอบสวนสอบสวนหรือคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งการรับสารภาพนั้น ต้องรับสารภาพโดยสิ้นเชิงไม่มีการยกข้อต่อสู้ประเด็นใหม่ขึ้นมา ตามข้อ ๖๔ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ เกิดขึ้นกล่าวคือ จะต้องเป็นกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยได้กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพและมีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือหรือมีหนังสือรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สอบสวนหรือคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งการรับสารภาพนั้น ต้องรับสารภาพโดยสิ้นเชิงไม่มีการยกข้อต่อสู้ประเด็นใหม่ขึ้นมา ตามข้อ ๖๔ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งอำนาจในการงดการสอบสวนตามข้อ ๖๔ ดังกล่าวเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ กล่าวคือ

๑. หากผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่าการรับสารภาพในกรณีดังกล่าวเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามข้อกล่าวหาแล้ว หรือ
๒. หากในระหว่างการสอบสวนทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาได้รับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สอบสวนหรือต่อคณะกรรมการสอบสวน

หากมีกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ได้กล่าวมานั้น ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ อาจพิจารณาให้งดการสอบสวนนั้นก็ได้ โดยไม่ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยาน หลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตลอดจนไม่ต้องรับฟังคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด แล้วพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้เลย

ผลการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

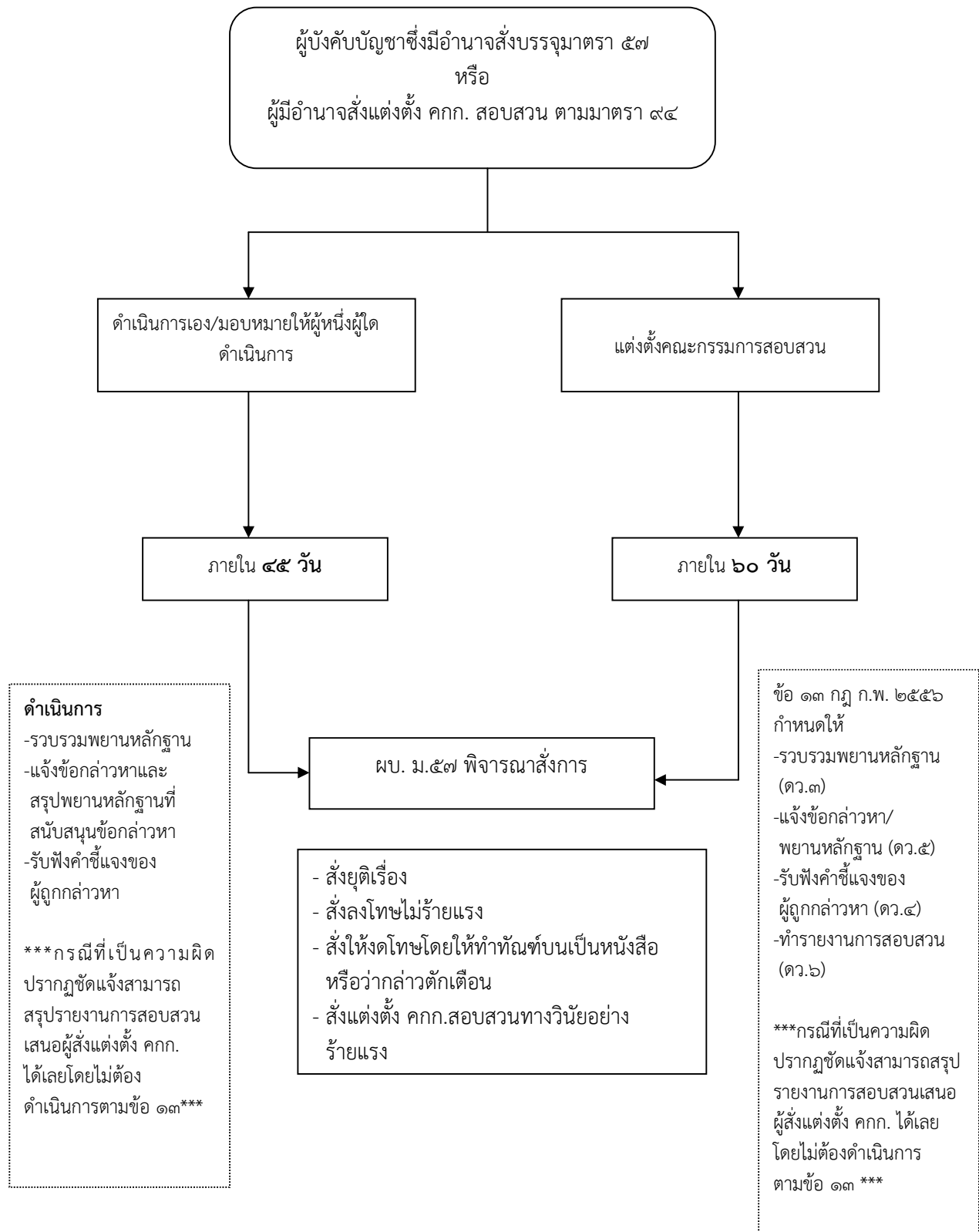
เมื่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ได้ดำเนินการสอบสวนไม่ว่าจะเป็นสอบสวนโดยตั้งคณะกรรมการหรือไม่ก็ตาม ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาสั่งการหรือดำเนินการตามข้อ ๑๑ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนี้

๑. “สั่งยุติเรื่อง”ตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัย
๒. สั่งลงโทษ “ภาคทัณฑ์” “ตัดเงินเดือน” หรือ “ลดเงินเดือน” ตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๖๗ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ กรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓. สั่งให้งดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือน ตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หากเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ ทั้งนี้ โดยทำเป็นคำสั่งงดโทษ ตามข้อ ๗๑ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖
๔. สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงตามหมวด ๔ ของกฎ ก.พ.ว่าด้วย

การดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ กรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑ (๔)

การดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง

สรุปกระบวนการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

การดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง

สาระสำคัญ

โดยหลักการแล้วการสอบสวนกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และต้องสอบสวนพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ มี ๓ กรณีดังนี้

๑. กรณีตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ของผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน อันได้แก่

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- ปลัดกระทรวง
- อธิบดี
- ผู้ว่าราชการจังหวัด

*กรณีมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทน ตามมาตรา ๙๐ (๓)

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓

๒. กรณีตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล สำหรับข้าราชการต่างกระทรวงถูกกล่าวหา และมีผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงร่วมด้วย (มาตรา ๙๔ (๓))

๒.๒ รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับข้าราชการกรมเดียวกัน ถูกกล่าวหาและมีปลัดกระทรวงร่วมด้วย (มาตรา ๙๔ (๑)) และสำหรับข้าราชการต่างกรมในกระทรวงเดียวกันถูกกล่าวหาและมีปลัดกระทรวงร่วมด้วย (มาตรา ๙๔ (๒))

๒.๓ ปลัดกระทรวง สำหรับข้าราชการกรมเดียวกันถูกกล่าวหาและมีอธิบดีร่วมด้วย [มาตรา ๙๔ (๑)] และสำหรับข้าราชการต่างกรมในกระทรวงเดียวกันถูกกล่าวหา (มาตรา ๙๔ (๒))

๒.๔ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับข้าราชการต่างกระทรวงกันถูกกล่าวหา (มาตรา ๙๔ (๓))

๒.๕ กรณีอื่นตามมาตรา ๙๔ (๔) คือ กรณีตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๖ อันได้แก่

๒.๖ (๑) กรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญในกรมเดียวกันถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกัน ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ของข้าราชการดังกล่าว ต่างกัน ให้อธิบดีหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุที่มีตำแหน่งเหนือกว่าเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๖ (๒) กรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานรัฐมนตรีหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมแต่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นอธิบดี ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกับข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการอื่นให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เว้นแต่เป็นกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมด้วยให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๑๖ (๓) กรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงแต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือในส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกับข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการอื่น ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เว้นแต่เป็นกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงถูก กล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมด้วยให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๑๖ (๔) กรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญในราชการบริหารส่วนภูมิภาค จังหวัดเดียวกัน แต่อยู่ต่างกรมหรือต่าง กระทรวงกัน ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกันถ้าผู้ถูกกล่าวหาทุกคนดำรงตำแหน่งที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ (๑๑) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๓. กรณีที่ผู้บังคับบัญชาไม่ให้อำนาจตามมาตรา ๙๓ หรือมาตรา ๙๔ ให้ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ตามมาตรา ๙๗ วรรคสาม

ขั้นตอนและวิธีการสอบสวน

๑. การดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๑.๑ กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๖๕ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้

กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งมี ๓กรณี ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๙๔ ในกรณีข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างกัน หรือต่างกรม หรือต่างกระทรวงกันผู้กล่าวหากระทำความผิดวินัยร่วมกันทำให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งที่ต่างกัน จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ ได้แก่

(๑) กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ได้ดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบทางข้าราชการ

(๒) กรณีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก โดยต้องถูกจำคุกจริงๆ ไม่ใช่รอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๓) กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้อภัยคำรับสารภาพและมีการบันทึกไว้เป็นหนังสือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนผู้มีหน้าที่สอบสวน หรือคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมาย ก.พ. นี้

๑.๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดผู้บังคับบัญชา ไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแต่ต้องใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการดังกล่าวเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย และต้องลงโทษตามฐานความผิดที่คณะกรรมการดังกล่าวชี้มูลความผิด

๒. การดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยแต่งตั้งคณะกรรมการการสอบสวน

๒.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยปกติต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ดังนั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการสอบสวนจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่าผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว โดยคำสั่งดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญอันประกอบไปด้วย

- (๑) ชื่อ และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
 - (๒) เรื่องที่กล่าวหา (พฤติการณ์ที่เป็นการกระทำความผิดวินัย)
 - (๓) ชื่อคณะกรรมการสอบสวน (โดยไม่ต้องระบุตำแหน่งและส่วนราชการที่สังกัด)
- ทั้งนี้ รายละเอียดเป็นไปตามข้อ ๑๙ และแบบคำสั่งตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด

(ดว.๑)

๒.๒ องค์ประกอบและคุณสมบัติคณะกรรมการสอบสวน ได้มีการกำหนดไว้ในข้อ ๑๘

องค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวน

- (๑) ประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการอย่างน้อย ๒ คน และให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ
- (๓) ผู้ช่วยเลขานุการ (กรณีจำเป็น)

คุณสมบัติคณะกรรมการสอบสวน

(๑) ต้องแต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนสามัญ เว้นแต่มีเหตุผลจำเป็นจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือน (ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการอื่นในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้น เช่น ข้าราชการครู ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย) ที่ไม่ใช่ข้าราชการเมืองก็ได้ ตามข้อ ๑๘ ว.๑

(๒) ขณะแต่งตั้งประธานกรรมการต้องดำรงตำแหน่งตามที่ ก.พ. กำหนดโดยมีรายละเอียดตามหนังสือสำนักงาน ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามข้อ ๑๘ ว.๒

(๓) กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนิติกรหรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยหรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัย ตามข้อ ๑๘ ว.๓

(๔) เพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวนจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการโดยแต่งตั้งจากลูกจ้างประจำหรือพนักงานราชการก็ได้ ตามข้อ ๑๘ ว.๔

ในกรณีที่การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยมีองค์ประกอบและ/หรือคุณสมบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ นี้ จะทำให้การสอบสวนทั้งหมดเสียไป และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่โดยเร็ว ทั้งนี้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖๐

๒.๓ การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๑ โดยแบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๒.๓.๑ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่ที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน ในการนี้ให้แจ้งตำแหน่งของคณะกรรมการสอบสวนและสิทธิคัดค้านคณะกรรมการสอบสวนไปพร้อมกันด้วย โดยให้ทำเป็นเอกสารแนบท้ายคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ และให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับด้วย ในกรณีที่ ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ถ้าได้ทำบันทึกลงวันที่และสถานที่ที่แจ้งและลงลายมือชื่อผู้แจ้ง พร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐาน ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ

ถ้าไม่สามารถแจ้งให้ทราบโดย ได้หรือมีเหตุจำเป็นอื่นให้แจ้งเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อครบกำหนด ๗ วันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งในประเทศ หรือเมื่อครบ ๑๕ วันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

๒.๓.๒ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาให้ประธานกรรมการทราบโดยเร็ว แล้วให้ประธานกรรมการลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่ได้รับการเก็บรวมไว้ในสำเนาการสอบสวน

(๒) ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้กรรมการทราบเป็นรายบุคคล

ผู้มีหน้าที่แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ คือ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

การแจ้งคำสั่งแต่งตั้ง กก. ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนั้น

หลักคือ ให้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยตรง (โดยแจ้งผ่านผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา หรือเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการก็ได้)

ข้อยกเว้น ให้แจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับได้ กรณีที่ไม่อาจแจ้งให้ทราบโดยตรงได้หรือกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น

๒.๔ การคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน

“การคัดค้านกรรมการสอบสวน” เป็นสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะทำให้การสอบสวนเป็นไปอย่างยุติธรรมและปราศจากอคติ นอกจากนี้หากกรรมการสอบสวนเห็นว่าตนมีเหตุแห่งการคัดค้านก็สามารถแจ้งเรื่องให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสั่งการได้เช่นกันซึ่ง ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๕๖ ได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๑ - ๒๕ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๔.๑ เหตุแห่งการคัดค้านกรรมการสอบสวน (กำหนดไว้ในข้อ ๒๒) ดังนี้

๑. กรรมการเป็นผู้ กล่าวหา
๒. กรรมการเป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้ กล่าวหา
๓. กรรมการเป็นญาติของผู้ถูกกล่าวหา คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางสมรสนับได้เพียงสองชั้น
๔. กรรมการเป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูก กล่าวหาหรือกับคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา
๕. กรรมการเป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน
๖. กรรมการเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำผิดตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา
๗. กรรมการเป็นผู้ที่มีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม

๒.๔.๒ วิธีการคัดค้านกรรมการสอบสวน การคัดค้านต้องทำเป็นหนังสือโดยมีเงื่อนไขตามที่กำหนดในข้อ ๒๓ ดังนี้

- ต้องดำเนินการคัดค้านภายในเวลา ๗ วันนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือภายในเวลา ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาทราบเหตุแห่งการคัดค้าน
 - ต้องระบุข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์อันเป็นเหตุแห่งการคัดค้านโดยให้ระบุด้วยว่าพฤติการณ์แห่งการคัดค้านดังกล่าวจะทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมอย่างไร
- ในกรณีที่คำคัดค้านไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. นี้ ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำคัดค้านสั่งไม่รับคำคัดค้านและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

๒.๔.๓ ผู้มีอำนาจพิจารณาคำคัดค้าน

การคัดค้านนั้นจะต้องยื่นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวได้พิจารณาและอาจมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนอันเป็นอำนาจของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งเมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับคำคัดค้านแล้วให้แจ้ง

- ๑) ประธานกรรมการ
- ๒) กรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้าน โดยให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ทันทีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้กรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้านดำเนินการชี้แจงต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการภายใน ๗ วัน

๒.๔.๔ ผลการพิจารณา

๑. หากเห็นว่าคำคัดค้านไม่อาจรับฟังได้ ให้ส่งยกคำคัดค้าน และให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้คัดค้าน ผู้ถูกคัดค้าน และประธานกรรมการทราบโดยเร็ว โดยคำสั่งยกคำคัดค้านนั้นให้เป็นที่สุด

๒. หากเห็นว่าคำคัดค้านรับฟังได้ ให้ส่งให้ผู้ถูกคัดค้านผลจากหน้าที่ในการเป็นกรรมการสอบสวน และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๐ โดยอาจลดหรือเปลี่ยนกรรมการสอบสวนก็ได้ ตามแบบที่ ก.พ. กำหนด (แบบ ดว.๒) ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องมียกประกอบและคุณสมบัติเป็นไปตามข้อ ๑๘ ด้วย

การพิจารณาสั่งการคำคัดค้านนี้จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับคำคัดค้าน โดยในกรณีที่ไม่มีคำสั่งใดๆ ภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่ากรรมการสอบสวนผู้ที่ถูกคัดค้านผลจากหน้าที่ (ตามข้อ ๒๔) และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๐

ในกรณีที่กรรมการสอบสวนเห็นว่าตนมีเหตุแห่งการคัดค้าน ก็ให้ยื่นเป็นหนังสือต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๕ เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

สำหรับการคัดค้านผู้ช่วยเลขานุการก็ให้นำข้อ ๒๒-๒๕ มาใช้โดยอนุโลม

๒.๕ การประชุมนัดแรก

เมื่อประธานกรรมการได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เอกสารหลักฐานเบื้องต้นและหลักฐานการรับทราบคำสั่งของผู้ถูก กล่าวหา) และคณะกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งให้ประธานกรรมการมีหน้าที่นัดประชุมครั้งแรกภายใน ๗ วัน เพื่อกำหนดประเด็นและวางแนวทางการสอบสวน ตามข้อ ๒๗

การกำหนดประเด็นและวางแนวทางการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนจะต้องร่วมพิจารณาว่าจากเรื่องที่กล่าวหาตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและพยานหลักฐานที่ปรากฏในเบื้องต้นนั้น คณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานใดและด้วยวิธีการใด นอกจากนี้ยังอาจกำหนดกรอบระยะเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปอย่างรวดเร็วและอยู่ภายในระยะเวลาที่กฎ ก.พ. กำหนดไว้

๒.๖ การรวบรวมพยานหลักฐาน

การรวบรวมพยานหลักฐานมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ห้ามบุคคลอื่นอยู่หรือร่วมทำการสอบสวน (ข้อ ๒๖)
- ให้สอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานคราวละ ๑ คน และในการสอบปากคำพยานต้องแจ้งให้พยานทราบว่ากรรมการสอบสวนมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จอาจเป็นความผิดตามกฎหมาย (ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง)
- จำนวนกรรมการสอบสวนในการสอบปากคำต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเว้นแต่ในกรณีที่กึ่งหนึ่งมากกว่า ๓ คน ให้กรรมการสอบสวน ๓ คน คนทำการสอบปากคำได้ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)
- การลงชื่อในบันทึกถ้อยคำ และการแก้ไขข้อความ ตามข้อ ๓๑

- ห้ามบุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่เพื่อประโยชน์การสอบสวนและผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาเข้าร่วมในการสอบปากคำได้ตามจำนวนที่กรรมการสอบสวนเห็นควร (ข้อ ๓๒)

- ห้ามให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง บังคับ หรืออื่นใดโดยไม่ชอบเพื่อจูงใจให้ให้ถ้อยคำ (ข้อ ๓๓)

- บันทึกการไต่มาของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ (ข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง)
- พยานเอกสารให้ใช้ต้นฉบับ หรือสำเนา ที่รับรองโดยผู้มีอำนาจหน้าที่หรือกรรมการสอบสวน หากไม่มีต้นฉบับให้สืบจากสำเนาหรือพยานบุคคล (ข้อ ๓๔ วรรคสองและวรรคสาม)
- พยานบุคคลที่ไม่มาหรือไม่ ยอมชี้แจง คณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณาตัดพยานได้ (ข้อ ๓๕)

- พยานที่อาจทำให้การสอบสวนล่าช้าหรือไม่จำเป็นต่อการสืบสวน คณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณางดสอบสวนได้ (ข้อ ๓๖)

- สอบสวนพยานที่อยู่ต่างท้องที่ให้ประธานกรรมการร้องขอให้ผู้สั่งแต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเพื่อส่งประเด็น โดยกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่จะต้องสอบสวนให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานในท้องที่นั้น สอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานแทน (ข้อ ๓๗)

๒.๗ การประชุมพิจารณาเพื่อลงมติ (ข้อ ๓๘)

คณะกรรมการสอบสวนต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาพยานหลักฐาน โดยหากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย ก็ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ องค์ประชุมต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคน และไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด

ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดวินัย ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวนตามข้อ ๕๔ เสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต่อไป

ในกรณีที่มีความพิพาทถึงที่สุดว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดต้องรับผิดในคดีเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน ถ้ากรรมการสอบสวนเห็นว่าข้อเท็จจริงตามคำพิพาทนั้นได้ความประจักษ์ชัดว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดตามข้อกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนจะนำเอาคำพิพาทนั้นมาใช้เป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาโดยไม่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานอื่นก็ได้ แต่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพาทที่ถึงที่สุดนั้น เพื่อใช้เป็นสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย ตามข้อ ๓๘

๒.๘ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

มาตรา ๙๓ บัญญัติว่า “... ในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบพร้อมทั้งรับ ฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา ... “ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐ ที่คู่กรณีต้องมีโอกาสรับทราบข้อเท็จจริงที่จะนำมาพิจารณาเพื่อทำคำสั่งทางปกครอง จากข้อกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า

“ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ” เป็นกระบวนการที่เป็นสาระสำคัญที่คณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการซึ่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดไว้ในข้อ ๕๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๘.๑ บันทึกรับแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

(ข้อ ๔๐)

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า จากพยานหลักฐานที่ได้ดำเนินการรวบรวมมานั้น ฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาโดยสำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดแบบบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา (ดว.๕) อันมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย

- ระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร เป็นความผิดวินัยในกรณีใด (ไม่ต้องระบุมาตรา)
- สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยระบุข้อพยานด้วยหรือไม่ก็ได้
- แจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือจะอ้างพยานหลักฐาน เพื่อขอให้เรียกพยานหลักฐานนั้นมาได้

โดยทำบันทึกเป็น ๒ ฉบับ เพื่อเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวน ๑ ฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหา ๑ ฉบับ นอกจากนี้ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา นั้น ก็ควรจะมีการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยอมรับสารภาพว่ากระทำผิดตามที่ปรากฏพยานหลักฐานหรือไม่ หากรับสารภาพคณะกรรมการสอบสวนจะพิจารณาลงมติเพื่อทำรายงานการสอบสวนก็ได้ แต่หากผู้ถูกกล่าวหาไม่รับสารภาพก็ต้องแจ้งวิธีการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย

๒.๘.๒ วิธีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

(แบบ ดว. ๕)

- แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยตรงตามข้อ ๔๑ คือ ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มา เพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่เพื่อแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา นั้น แล้วจึงให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อในบันทึกทั้ง ๒ ฉบับเพื่อเป็นหลักฐาน แต่หากผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้วแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อก็ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ และถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาแล้ว จากนั้นจึงส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ๑ ฉบับไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่อาศัยที่ปรากฏตามหลักฐานของทางราชการของผู้ถูกกล่าวหา

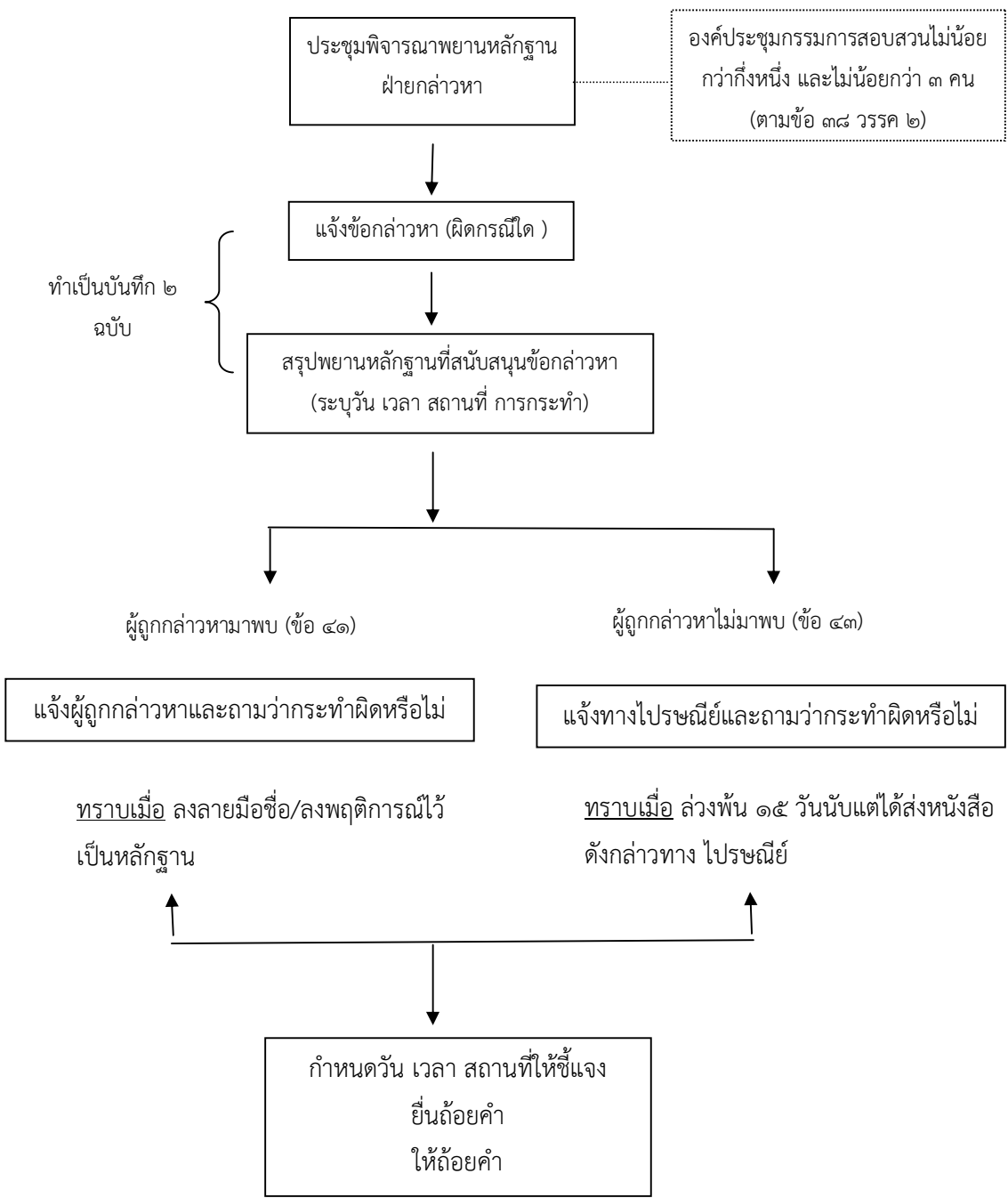
- แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ตามส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาจำนวน ๑ ฉบับ ไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่อาศัยที่ปรากฏตามหลักฐานของทาง

ราชการของผู้ถูกกล่าวหา เมื่อล่วงพ้น ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้นำการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาแล้ว

วิธีการแจ้ง ดว.๕

- ๑. ให้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยตรง คือให้เรียกมาพบเพื่อรับทราบ ดว. ๕
- ๒. หากเรียกแล้วไม่มาจึงให้ส่ง ดว. ๕ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ

สรุปขั้นตอนการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน (ดว.๕)

๒.๘.๓ การให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

การให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหา นั้น เป็นกระบวนการสืบเนื่องมาจากการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนให้สิทธิในการนำสืบหรืออ้างพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อหักล้างพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาได้ โดยข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนต้องทำการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการชี้แจงให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถชี้แจงได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ก็ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรให้โอกาสชี้แจงเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรมตามข้อ ๔๗

ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะชี้แจงด้วยวาจาเป็นหนังสือ หรือวิธีการอื่นใดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้กล่าวหา โดยผู้ถูกกล่าวหาอาจกล่าวอ้างพยานหลักฐานเพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการรวบรวมเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในการสอบสวนให้คณะกรรมการการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาด้วยว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่อย่างไรเพราะเหตุใดซึ่งคณะกรรมการการสอบสวนจะสอบถามไปในคราวเดียวกันกับการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (ตามข้อ ๔๑) ก็ได้หากผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาใดให้คณะกรรมการการสอบสวนบันทึกการรับสารภาพตามข้อกล่าวหา นั้นไว้เป็นหนังสือและในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนในข้อกล่าวหา นั้นก็ได้ (ตามข้อ ๔๖)

๒.๙ การทำรายงานการสอบสวน (ข้อ ๕๒ และข้อ ๕๓)

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยรวบรวมพยานหลักฐานและรับฟังคำชี้แจงข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหาเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการสอบสวนจะต้องทำการประชุมเพื่อพิจารณาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบทุกข้อกล่าวหาและทุกประเด็นเพื่อพิจารณาและมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่ หากเป็นความผิดวินัยจะเป็นความผิดวินัยตามบทบัญญัติใด และควรได้รับโทษสถานใด จากนั้นจึงจัดทำรายงานการสอบสวนเพื่อเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด (แบบ ดว.๖) โดยให้เสนอไปพร้อมสำนวนการสอบสวน ตามข้อ ๕๒ และข้อ ๕๓

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผลการสอบสวนยังไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษเพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการบกพร่องในหน้าที่ราชการ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือมีมลทินหรือหมองในกรณีที่ถูกลสอบสวน ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป จะเป็นการเสียหายแก่ราชการตามมาตรา ๑๑๐ (๖) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี ก็ให้ทำความเห็นเสนอไว้ในรายงานการสอบสวนด้วย ตามข้อ ๕๒ วรรคสาม

ในการประชุมเพื่อพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องทดสอบตามข้อ ๕๒ นี้ จะต้องมีการประชุมในการพิจารณาไม่น้อยกว่าสามคนและไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด

๒.๑๐ รายงานการสอบสวน สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดแบบรายงาน การสอบสวน (ดว.๖) โดยต้องมีสาระสำคัญดังนี้

๑. สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
๒. วิจัยเปรียบเทียบพยานหลักฐาน
๓. ความเห็นของคณะกรรมการ สอบสวนทั้งนี้ ในรายงานการสอบสวน กรรมการสอบสวนต้องลงลายมือชื่อทุกคน เว้นแต่มีความจำเป็นก็ให้ประธานกรรมการบันทึกเหตุขึ้นไว้ (ข้อ ๕๓ วรรคสอง)

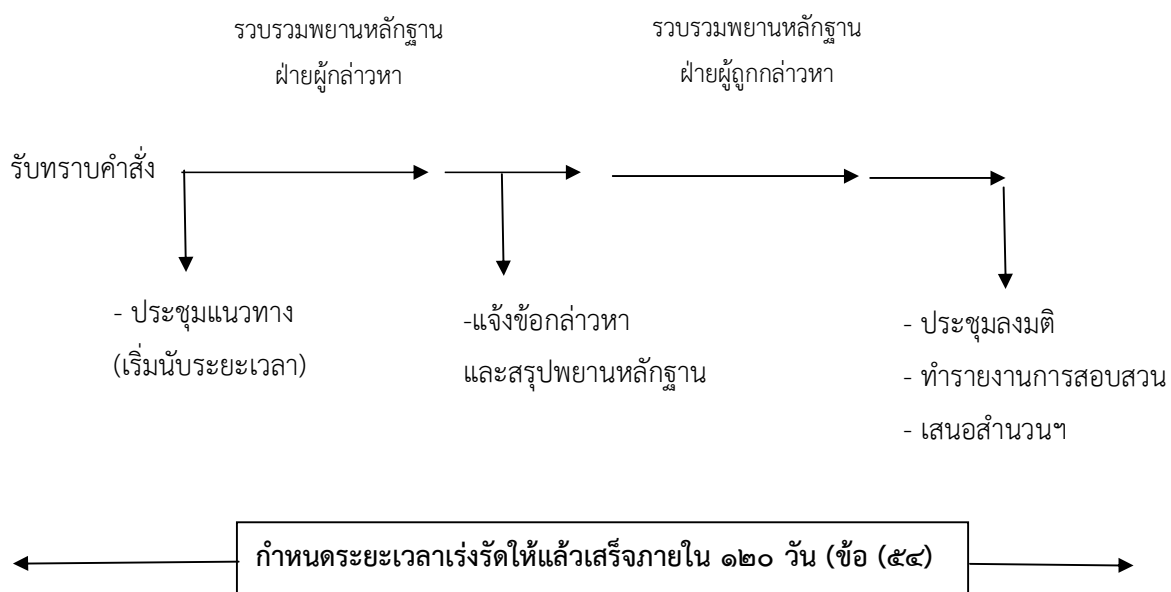
สำหรับในกรณีที่กรรมการใดมีความเห็นแย้งก็ให้ระบุความเห็นนั้นไว้ใน รายงานการสอบสวน (ข้อ ๕๓ วรรคสอง) ด้วย ซึ่งความเห็นโดยละเอียดจะเป็นบันทึกแนบท้ายรายงานการสอบสวนก็ได้

ระยะเวลาในการสอบสวน (ข้อ ๕๔)

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยพ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวนโดยเร่งรัดให้การสอบสวนแล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมครั้งแรกตามข้อ ๒๗ และขยายได้ไม่เกินครั้งละ ๖๐ วัน โดยในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนจะไม่มีกำหนดระยะเวลาไว้ เพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนสามารถวางกรอบระยะเวลาได้ตามความเหมาะสม

ในกรณีที่การสอบสวนไม่อาจแล้วเสร็จได้ภายใน ๑๘๐ วัน และผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้อนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปอีกต้องรายงานไปยัง อ.ก.พ. กระทรวงที่ผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่เพื่อเร่งรัดการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

กระบวนการรวบรวมพยานหลักฐาน

หมายเหตุ (๑) ขยายเวลาได้แต่ละช่วงตามความ จำเป็น ครั้งละไม่เกิน ๖๐ วัน

(๒) หากสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประชุมคณะกรรมการครั้งแรก ต้องรายงาน อ.ก.พ.
กระทรวงเพื่อเร่งรัด

การพิจารณาของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับรายงานสอบสวนแล้ว ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๕ และ
ข้อ ๕๖ ดังนี้

๑. ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สั่งหรือ
ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นว่ายังไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือการแจ้งข้อกล่าวหาไม่ครบถ้วน ให้สั่งให้
คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งข้อกล่าวหาให้ครบถ้วนโดยเร็ว

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าควรรวบรวมข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้กำหนดประเด็นหรือ
ข้อสำคัญที่ต้องให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่ต้องทำความเข้าใจ

(๓) ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินการใดไม่ถูกต้อง ให้สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้
ถูกต้องโดยเร็ว

๒. ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนถูกต้องครบถ้วนแล้วให้พิจารณามีความเห็น
เพื่อสั่งหรือดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัยหรือกระทำความผิดวินัย
อย่างร้ายแรง ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือ
ไม่ได้ กระทำความผิดวินัย ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป แต่ถ้า
เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ดำเนินการตาม (๒)

(๒) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้สั่ง
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ และไม่ว่าผู้สั่งแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนหรือไม่ก็ตาม ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมี
อำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต้องส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูก
กล่าวหาสังกัดอยู่ตามที่กำหนดในข้อ ๕๘ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาต่อไป

(๓) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผลการสอบสวนยังไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษ
เพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาห่วยความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ
บกพร่องในหน้าที่ราชการ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือมีมลทินหรือมัวหมองในกรณี
ที่ถูกสอบสวน ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๑๐๖(๖) หรือ (๗) ต่อไป แต่
ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัยหรือกระทำความผิดอย่างร้ายแรง ให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจ
หน้าที่ต่อไป และถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ดำเนินการตาม (๒)

การสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ หรือดโทษ

๑. การสั่งยุติเรื่อง เมื่อดำเนินการสอบสวนทางวินัยตามมาตรา ๙๓ แต่ผลการสอบสวนยังฟัง
ไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยแต่อย่างใด จึงสั่งยุติเรื่อง

ให้ยุติเรื่อง กับ “สั่งยุติเรื่อง” ต่างกัน

“ให้ยุติเรื่อง” จะใช้กรณีสืบสวนแล้วปรากฏ ว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่า
กระทำความผิดวินัย ซึ่งกรณีนี้ไม่ต้องรายงานไปยัง อ.ก.พ. กระทรวงเพื่อพิจารณา (มาตรา ๙๑)

“สั่งยุติเรื่อง” จะใช้ ในกรณีเมื่อดำเนินการทางวินัย(สอบสวน)แล้วผลปรากฏว่าผู้
ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัยแม้พบ. ตามมาตรา ๕๗ จะสั่งยุติ เรื่อง แต่ก็ต้องรายงานการ
ดำเนินการทางวินัยไปยัง อ.ก.พ.กระทรวงเพื่อพิจารณา (มาตรา ๙๓)

๒. การลงโทษ อำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑.๒.๑ กรณีสั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนที่กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง(ข้อ ๖๗) ผู้บังคับบัญชา
ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งลงโทษ ดังนี้

๑. ภาคทัณฑ์

๒. ตัดเงินเดือนได้ครึ่งหนึ่งในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับใน
วันที่มีคำสั่งลงโทษเป็นเวลาหนึ่งเดือน สองเดือน หรือสามเดือน

๓. ลดเงินเดือนได้ครึ่งหนึ่งในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับใน
วันที่มีคำสั่งลงโทษ

กรณีสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือน ถ้าจำนวนเงินที่จะต้องตัดหรือลดมีเศษไม่ถึง
สิบบาทให้ปัดเศษทิ้ง

๑.๒.๒ กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗
มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติของ อ.ก.พ. สามัญ ดังนี้

๑.ปลดออก

๒.ไล่ออก

สำหรับกรณีที่ผู้กล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานละทิ้งหน้าที่
ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่านี้ ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผล อันสมควร และไม่กลับมาปฏิบัติ
ราชการอีกเลย นั้น ได้มีมติคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ กำหนดให้
การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไป
แล้วมาคืนแล้วมีเหตุอันควรปราณีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ

วิธีการลงโทษ การสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน ปลดออกหรือไล่ออกต้องทำคำสั่ง
เป็นหนังสือ ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูก ลงโทษ แสดงข้อความอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความ
ผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง หรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีใดตามมาตราใด พร้อมทั้งให้แจ้งสิทธิในการ
อุทธรณ์และระยะเวลาในการอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๔ ไว้ในคำสั่งลงโทษดังกล่าวด้วยตามแบบที่สำนักงาน ก.พ.
กำหนด พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้สั่ง และวันเดือนปีออกคำสั่งดังกล่าวด้วย

กำหนดเวลามีผลของคำสั่งลงโทษ (ข้อ ๗๐) แบ่งเป็น ๓ กรณี ได้แก่

๑. การสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ให้สั่งให้มีผลตั้งแต่วันที่มิคำสั่ง (ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป)

๒. การสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือน ให้สั่งให้มีผลตั้งแต่เดือนที่มีคำสั่ง
๓. การสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้สั่งให้มีผลตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง ของระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวันออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้
- ๓.๑ สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่กำหนดในคำสั่งตามข้อ ๘ ของระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวันออกจากราชการ

๓.๒ สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการในกรณีที่ให้มีคำสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ก็ให้สั่งปลดออกหรือไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ต้องพักราชการหรือวันที่ต้องออกจากราชการไว้ก่อน แล้วแต่กรณี ตามข้อ ๙ ของระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวัน ออกจากราชการ

๓.๓ สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ในกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน และไม่กลับมาปฏิบัติราชการอีก ให้สั่งปลดออกหรือไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่เริ่มละทิ้งหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวันออกจากราชการ

๓.๔ สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ในกรณีกระทำผิดอาญาและได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ให้สั่งปลดออกหรือไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ต้องรับโทษจำคุก หรือวันที่ถูกคุมขังติดต่อกันจนถึงวันที่ต้องรับโทษจำคุกแล้วแต่กรณี แต่ถ้าเป็นกรณีที่ต่อกระทำความผิดอาญาและได้รับโทษ ตามคำพิพากษาถึงที่สุดหนักกว่าโทษจำคุกก็ให้สั่งปลดออก หรือไล่ออกตั้งแต่วันที่ต่อคำพิพากษาถึงที่สุด หรือวันที่ถูกคุมขังติดต่อกันจนถึงวันที่ต่อคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี

๓. การสั่งงดโทษ สามารถแยก ออกได้เป็น ๒ กรณี ได้แก่

๑. กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งงดโทษ โดยทำเป็นคำสั่งและ ระบุในคำสั่งว่าให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนตามมาตรา ๙๖ วรรคสาม ตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด

๒. กรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้ว แต่มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงอยู่ก่อนตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง และผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้น ๕๗ กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งงดโทษ ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด

เมื่อได้มีคำสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ หรืองดโทษแล้ว ต้องดำเนินการแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วตามข้อ ๗๓ โดยให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับด้วย ถ้าผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกลงวันที่และสถานที่ที่แจ้งและลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐาน แล้วให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบคำสั่ง

ในกรณีที่ไมอาจแจ้งให้ผู้ถูก ลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งยุติเรื่อง ลงโทษหรืองดโทษได้หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ตามข้อ ๗๓ วรรคสอง กำหนดให้ส่งสำเนาคำสั่ง ทาง ไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวัน นับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งในประเทศ หรือเมื่อครบสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

การสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ หรืองดโทษมีการกำหนดรูปแบบโดยต้องมีการทำเป็นคำสั่งระบุชื่อและตำแหน่งของผู้กล่าวหาเรื่องที่ถูกลงโทษและผลพิจารณาตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดไว้ทั้งนี้ตามข้อ ๖๖ ข้อ ๖๙ ข้อ ๗๑ และข้อ ๗๒

สรุป

กระบวนการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง

มีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการกระทำผิดวินัย

